

Izbija vsak četrtak ob 4. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 krone. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele Avstrije K.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ Gorica, ulica ...

Naročnino in raznana s prejema upravnitvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevev tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14. po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petit vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Prava kmečka stranka.

II.

Izrekli smo v zadnjem uvodnem članku zažudenje, kako da se je mogla „agrarna“ stranka združiti z liberalno stranko v deželni zbor in zunaj njega. Po pravici se temu čudijo tudi možje, ki so bili ob zadnjih deželnozbornih volitvah pristaši „agrarne“ stranke. Vpliven mož nam je rekel: „Motili smo se. Upali smo, da je to čista kmečka stranka, zdaj pa vidimo „agrarne“ poslance združene z liberalci v deželni zbor in tudi na Olavi pri Šempasu so hoteli združeno nastopiti.“

Tako govorijo trezni možje, ki znajo misliti se svojo glavo. Polgoma spoznavajo, da so delali S. L. S. krivico, saj je edino-le S. L. S. prava kmečka stranka, ki se resno in uspešno trudi za naš kmečki stan. Oglejmo si liberalno stranko, s katero sedijo sedaj skupaj „agrarni“ poslanci, nekoliko bolj natančno!

L. 1900 so naši poslanci v deželni odboru začeli delovati na to, da bi dežela dobila pobiranje užitnine v svoje roke. Zasebni zakupnik užitnine in milijonar Kornelij Gorup pa je hotel imeti še na dalje to molzno kravo v zakupu. Kaj je vse storil, ponudil, obljubil in dal, ne vemo. To pa vemo, da so agenti ponujali županom in krčmarjem na deželi velikanske svote, da bi pomagali preprediti namero naših poslancev. Za pričo kličemo lahko župane in krčmarje „agrarne“ stranke, ki so nam te dni o tem pripovedovali. Tudi „Soča“, glasilo liberalne stranke, je takrat kar čez noč prestopila v Gorupov tabor in začela strastno agitirati zanj. — Naše poslance, ki so se pošteno potegovali za ljudske koristi, je zmirjala „Soča“ s sleparji.

Tako se je zgodilo, da krčmarji — deloma podkupljeni, deloma zapeljani po „Soči“ in liberalni stranki — niso hoteli dati deželi v zadostnem številu svojih pooblastil za pobiranje užitnine. Zmagala je korupcija! Delo naših poslancev v deželni odboru se je ponesrečilo. V brezmejno škodo našega kmečkega ljudstva ni mogla dežela dobiti pobiranja užitnine v svoje roke. Iz uradnih podatkov je sedaj dokazano, da je bilo naše ljudstvo oškodovano radi tega samo pri žganjini za 100.000 K na leto. V desetih letih bo znašala škoda nad 1 milijon K.

To pa ni še vse. Naši gg. župani in starašine dobro vedo, kako je z užitnino vina, mošta in mesa.

Do l. 1905 je dajala država to davščino v zakup zasebniku in nekaterim društvom in je dobivala na leto nekaj manj kot 400.000 K. L. 1905 pa je sprejela pobiranje užitnine v lastno režijo ter dobila za to 582.000 K, torej 182.000 K več ko prejšnja leta. Če denemo 60.000 K za režijske stroške, ostalo je vendar-le državi čistega dobička 122.000 K. Velikanski dobiček so imele pri tej davščini tudi dežela in naše občine, za katere pobirajo sedaj finančni organi to davščino brezplačno. Prej je dobivala dežela pri 100 od sto dokladi nekaj manj kot 400.000 K, a l. 1905 je dobila tudi dežela 582.000 K, kakor država. Občine so dobile l. 1905 za 174.000 K več ko prejšnje leto. Vse tri skupine: država, dežela in občine so dobile 508.000 K več ko l. 1904. Statistika dokazuje, da so vse tri skupine v zadnjih treh letih dobile za poldrugi milijon kron več, kakor bi bile dobile potom zakupa. Ko bi se bilo o svojem času posrečilo naši stranki spraviti pobiranje užitnine v deželne roke, dobivala bi dežela še onih 122.000 K na leto, ki romajo sedaj v državno blagajno.

Velikansko škodo je trpela naša dežela vled omenjene liberalne agitacije v „Soči“ in po deželi tudi glede pobiranja davščine na pivo. L. 1905 je dobila dežela, ko je pobirala to davščino v lastni režiji, 87.000 K pri nakladi 1.70 K, dočim je prej od zakupnika pri nakladi 1 K dobivala le 11.000 K. Naj bodo režijski stroški še tako veliki, vendar je očitno, da je imela dežela t. j. naše ljudstvo škode do 40.000 K na leto. —

Poslanci naše stranke so si dalje prizadeli tudi, da se je davščina na pivo zvišala na 4 K na hektl, kar je popolnoma opravičeno, kajti pivo je pijača, ki dela konkurenco našemu domačemu pridelku — vinu.

To so številke, ki jasno govorijo. — Govorili smo z raznimi gg. župani in tudi s pristaši „agrarne“ stranke, ki so nam rekli: „O užitnini nam ni treba dokazovati, ker vemo to sami najbolje iz lastne izkušnje! Ko bi ne bila liberalna stranka osleparila dežele za ogromne svote, bi deželni proračuni ne izkazovali nobenega primankljaja. O tem primankljaju, ki ga izkazuje dr. Franko v zadnjem „Našem Glasu“ bomo še govorili. Sleparstvo in podkupovanje liberalne stranke v brezmejno škodo našega kmečkega ljudstva je očitno. Takega sleparstva ni zagrešila še nobena stranka v naši državi nad revnim ljudstvom. Vse to je iz statističnih podatkov razvidno.

Zdaj pa čuj in strmi, kmečko ljudstvo goriške dežele! „Agrarni“ poslanci so se združili v deželni zbor z liberalci in so hoteli celo odborniško mesto izročiti liberalcu! S tem so izgubili pravico imenovati se kmečka stranka. Dokazali so, da so bili le pomagali liberalne stranke. Kmetje se po pravici zgražajo nad to zvezo. Tu ne velja noben izgovor! S pristaši sleparske in podkupljive liberalne stranke, ki je ljudstvo oškodovala za milijone, bi kmečki zastopniki ne smeli nikdar skupaj sedeti!

S. L. S. se je ob tej priliki pokazala kot edino pravo kmečko stranko na Goriškem. Naši poslanci so z obstrukcijo zabranili liberalcu vstop v deželni odbor. Tako bi postopale v takem slučaju gotovo vse prave kmečke stranke. Pokazalo se je, kje je ljubezen in skrb za kmečko ljudstvo. „Agrarni“ so zdaj razkrinkani kot pristni liberalci, ki so se bili zavili v „agrarni“ plašč. Ljudstvo jih že spoznava in jim obrača hrbet.

Prosimo naše somišljenike na deželi, naj dobro pazijo na to točko, ker tu smo bili premagani ob zadnjih deželnozbornih volitvah. Podučujemo ljudstvo, da se ne bo dalo več motiti! S. L. S. je prava kmečka stranka. Druge kmečke stranke ne potrebujemo. Naša stranka je vedno delovala za dobrobit kmečkega ljudstva. Tako bo tudi v bodoče. — Vsem pristašem „agrarne“ stranke pa, ki so res prijatelji kmečkega ljudstva, kličemo: „Otresite se liberalnih škodljivcev in pristopite k S. L. S.! Mej nami in vami ne sme biti razdora, če res ljubite kmečki stan! Vsi složno na delo za boljšo bodočnost slovenskega naroda!“

Slovensko sirotišče.

„Soča“ z dne 27. oktobra t. l. rohni zopet proti slov. sirotišču in pridružuje svoje „naprednjake“, naj ne dajo v to svrhu niti heliča, dokler se ne sprejme pravila, kakor si želi A. Gabrščekova „Soča“. To se pravi z drugo besedo, v tem zavodu mora komandirati A. Gabršček, v zavod se morajo vpeljati njegovi nazori, njegova načela in načela „Svobodne Misli“, ali pa — zavoda ne sme biti. —

Kdor hoče razumeti to herostratstvo v vsaj njegovi nizkoti, mora poznati vsaj površno zgodovino tega vprašanja. Da spozna naše ljudstvo grdo perfidnost „Sočinih“ zdražbarjev in hujska-

čev, mu podajamo tu v glavnih potezah to zgodovino.

Če je nam goriškim Slovincem dandanes kak zavod potreben, je gotovo potrebno slov. sirotišče. Komu ne trže bolest srca, ko vidi — tako rekoč — na cesti zapuščene sirote brez starišev, brez sorodnikov, brez varstva in podpore, prepuščene samim sebi, mrazu, lakoti, pehanju od hiše do hiše? Usmiljenje s tako deco je zvalo vže pred leti nekatere gospode duhovnike in druge posvetne možake skupaj, ki so si postavili plemenito a težko nalogo, ustanoviti za tako deco slov. starišev tu v mestu primerne zavetišče. Zložili so sami, kolikor so mogli, v ta namen in podvrgli se sitni in neprijetni nalogi, nabirati milodare v to svrhu. V teku let nabrali so izdatno svoto za sirotišče, za katero so prispevali le od „Soče“ toli obsovaženi klerikalci.

Italijani, ki tvorijo nekaj nad tretjino vsega prebivalstva v deželi, imajo v mestu tri taka zavetišča in četrto snujejo sedaj v Gradišči. A mi Slovenci nimamo nobenega. Zakaj to? Je-li tu merodajen le moment usmiljenja do dece?

Ne! v poštev pride tu tudi vzgojevalni in narodni moment. Zdrava načela vzgoje, spojena z usmiljenjem do teh sirot, zahtevajo take zavode na narodni podlagi. Mislite si zapuščeno siroto, ki nima nikogar na svetu nego Boga, in pomislite, da se vtakne taka sirota med ptujo deco, katere ne razume, med ptuje varuhe in oskrbnike, katerim ne more potožiti svoje bolesti, svojih rev in težav — ali ni takemu zapuščenemu otroku znoreti?

Ustanovitev slov. sirotišča s stališča usmiljenja in vzgoje in z narodnega stališča je potemtakem neobhodno potrebna.

To je spoznala in pripoznala tudi lokalna vlada, ki je sklicala vse župane iz goriške okolice, vse poslance in druge veljake v posvetovanje na tukajnje c. kr. glavarstvo v svrhu določitve, katera ustanovitev bi bila najprimernejša v priložnosti 60-letnega vladanja Nj. Vel. našega presvitlega cesarja. Tega sestanka udeležili so se skoro vsi vabljeni, le gospoda poslanca A. Gabrščka ni bilo tam. Po daljšem posvetovanju so prišli vsi navzoči — liberalci, klerikalci, agrarci, naprednjaki in nazadnjaki — do soglasnega sklepa, naj se podpira v ta namen ideja ustanovitve slov. sirotišča v Gorici ter naj se vabita tudi c. kr. glavarstvu v Tolminu in Sežani, da pristopita k temu plemenitemu podjetju. V to volil se je takoj odsek sedmih udov po navetu g. poslance Igo Kovača iz Ajdovščine, v katerem sede med drugimi gg. dr. Franko, šolski nadzornik Finžgar in — če se ne motimo — tudi g. prvaški

župan Furlani, ki gotovo ne diši po klerikalizmu. —

Ta zadeva ni potemtakem več le vprašanje usmiljenja do sirot, vzgoje in narodnosti, marveč tudi izraz lojalnosti, patriotizma in ljubezni do Nj. Veličanstva. To morajo priznati vsi župani iz goriške okolice, vsi poslanci in drugi veljaki, kiso bili vabljeni k omenjenemu sestanku.

Izvoljeni odbor se je posvetoval v prvi seji med drugim tudi o načelih, po katerih naj bi se slov. sirotišče upravljalo. Vsi odborniki so se strinjali s predlogom, naj sloni zavod strogo na verski podlagi in naj bo pod duhovskim nadzorstvom. Vsi so pripoznali dejstvo, da zamore olajšati nesrečnim zapuščenim sirotam življenje le tolažba, katero daje Kristova vera. Čast odbornikom, da so to idejo ne le odobraval, marveč izrecno zahtevali. Saj postopajo v dejanju tudi italijanski liberalci strogo po teh načelih pri svojih zavodih.

In sedaj pride „Soča“ in hoče uničiti vse to podjetje le iz razloga, ker se boji njen lastnik, da ne bo njemu in njegovi stranki v prilog. Česar on ne odobri, če je še tako potrebno in plemenito, to naj pogine, naj se uniči. To je parola „Soče“ in njenega lastnika v tem in vseh drugih vprašanjih. Kaj njemu mar potreba zavoda in plemenitost ideje? Kaj njega briga lojalnost in patriotizem naših občin? Njemu je le osebna čast, mogočnost in osebna korist nad vse!

Vsi avstrijski narodi, vsa Evropa se klanja viteškemu vladarju, kateremu je božja milost dovolila, voditi našo državo skozi 60 let; vse tekmuje v tem, da bi izkazalo njemu svojo globoko spoštovanje, svojo udanost in ljubezen ob zatonu njegovega življenja; — le Andreju Gabrščeku ni tak pojav nič, če ni njemu v prilog.

Tudi v drugih narodih so različne stranke, ki so si zelo nasprotne in sovražne, a ni je take, ki bi ovirala na katerikoli način blagega podjetja v proslavo 60-letnice Nj. Veličanstva. Tudi med liberalnimi in klerikalnimi Lahji so huda nasprotstva; a nikdo se ne upira ustanovitvi it. sirotišča v Gradišči, dasi ga hočejo imeti klerikalni Lahji na strogo klerikalni podlagi.

A kako pa pri nas? V jubilejskem odboru so zastopane vse slovenske stranke. Odbor se je volil po nasvetu liberalnega poslanca soglasno. Isti je odobrila pravila in načela, po katerih naj bi se zavod vodil; — a v kljub temu se zaganja „Soča“ v plemenito podjetje slov. sirotišča, ker ni dal on, Andrej Veliki, za to podjetje svojega „placet“, in ker se boji, da bi mu ta zavod nič ne koristil bodisi v denarju bodisi kot reklama.

Kaj pravijo k temu naši agrarci? — kaj liberalci, katerim ni še zadušila strankarska strast čuta do človeštva in ljubezni do viteškega vladarja?

Kaj pravijo k takemu zavezniku proti Faidutti in njegovi pristaši, nositelji avstrijskega patriotizma po Furlaniji?

In slov. trgi in mesta, ki ste volili Andreja Gabrščeka svojim poslancem, odobrujete-li njegove izbruhe neusmiljenja in podiranja svetih podjetij?

Odgovorite soglasno: Ne, ne in stokrat ne! Zato pa darujte soglasno svoj prispevek za slovensko sirotišče!

To bo najlepši odgovor „Soči“ in njenemu lastniku v tem vprašanju.

Profi kmetu.

Najnovejši agrarec po milosti prošta goriškega, kateremu je sicer srce bilo le za krčmarje in radodarne kapitaliste, kateremu se ni smilil kmet, ko se je stekalo sto in sto tisočev kron v obliki užitnine v zasebne žepo namesto v de-

želno blagajno in v občinske denarnice, je kar naenkrat staknil nekje v gosto maščobo zavito srce za kmeta, ko mu je bilo treba udrihniti po „svojem očetu“, dr. Gregorčiču.

Leta 1896, ko je bil Alfred grof Coronini tudi And. Gab.-u še „najboljši poslanec“, kolikor jih je Goriška kedaj imela, ko se je And. Gab. še prijetno grel na solncu grofovega imena, kateremu se je obešal za sukno, kjer je mogel, da je kazal strmečemu občinstvu svoje „visoke“ zveze, se je sklenil v državnem zboru nov zakon, s katerim se je uvedel v Avstriji v olajšavo kmetu in drugim pridelujočim stanovom ter v saj delno zrvnanje davčnega bremena po razmerju osebnega dohodka nov davek, tako imenovana osebna dohodarina, katero naši kmetje večinoma le po imenu poznajo, mnogi pa niti po imenu, ker ta davek zadeva le one, ki imajo nad 1200 kron dokazanega letnega dohodka.

Pri tej priliki je predložila vlada državnemu zboru obširno poročilo v razlogih za uvedbo tega davka in o njegovih bodočih uspehih. Postava določuje, da ko doseže osebna dohodarina neki natanko določeni znesek, se mora porabiti presežek tega davka v popuste ali odpise pri drugih neposrednih davkih, in sicer pri hišarini do 12½%, pri zemljariji do 15% in pri splošni dohodarini do 22%. Ako bi presežki ne zadostovali, da bi se odpisali realni davki v polni označeni meri, naj bi popusti znašali toliko odstotkov, kolikor bi bilo mogoče.

Ko se je razpravljala v državnem zboru ta točka novega zakona, stavlil je tedanji češki poslanec pokojni dr. Kaizl predlog, naj bi se dovolil popust na zemljariji le manjšim kmetom in posestnikom, ne pa tudi veleposestnikom, kakoršni so na Češkem in v nekaterih drugih deželah, češ, da ti so bogataši in ni treba, da bi bili deležni popustov, in da bi se lahko prigodilo, da bi trebalo radi teh veleposestnikov krčiti popuste manjšim, ako bi presežki osebne dohodarine ne zadostovali za odpis v polni meri.

Zagovorniki zakonske predloge, kakor je prišla iz dotičnega odseka, so podarjali nasproti Kaizlovemu nasvetu, da zemljarina teži enakomerno, naj zadeva velika ali manjša zemljišča, da veleposestnika stane obdelovanje razmeroma še več ko malega posestnika, ker mora obdelovati zemljo s tujimi rokami, da veleposestva, na katera cika dr. Kaizl, so v socialnem oziru dobrodejnega značaja, da veleposestniki bodo plačevali od svojih zemljiških dohodkov osebno dohodarino, katere bodo manjši posestniki prosti, da skupni znesek osebne dohodarine je nizko nastavljen in da njeni presežki bodo gotovo v kratkih letih toliko, da bo mogoče izvrševati odpise neposrednih davkov v polni zgore navedeni meri.

Klubi, ki so tvorili tedanjo večino v državnem zboru, so bili mnenja, da je opravičeno sprejeti splošen popust pri zemljariji brez omejitve na manjše posestnike, in so v tem zmislu glasovali in sklenili. And. Gab., prijatelj in zaveznik kapitalistov, ki se je grel na dobrodejnem solncu grofa Coroninija in dr. Gregorčiča, ni našel tedaj v tem sklepu nič, kar bi bilo v škodo kmetu.

Določba, da naj se odpiše zemljarina enakomerno pri večjem in manjšem posestvu, v kolikor letni preaežki osebne dohodarine nad postavno določeni znesek dopuščajo, je povsem pravična in letni dohodek na novem davku tak, da se v resnici leto za letom odpisuje na izravnih davkih polna mera, namreč 12½% na hišarini, 15% na zemljariji in 22% na splošni dohodarini in obrtnini. Več se pa ne odpiše, če tudi je presežek dohodkov večji, ampak vse, kar je več, gre v državni zalog.

Zdaj naj pa razumen človek pove, kako je kmet oškodovan zato, ker dobi veleposestnik z njim vred 15% popusta na zemljiškem davku, ko je po dani postavi nemogoče, da bi kmet več dobil, četudi bi bilo nadaljnega presežka še bogve koliko.

Dasi je stvar popolnoma jasna človeku, kateremu strast ni otemnila uma in kateremu zavist ni spridila pameti, se vendar And. Gab. v „Soči“ zaganja že nešteto krat v „svojega očeta“ dr. Greg., s katerim je zdaj razprt, očitajoč mu, da je kmet oškodovan. Jasno je kot beli dan, da to dela le z namenom, da bi dr. Gr.-u očrnil pred volivci ter zmanjšal mu zaupanje, katero uživa v vsi deželi po pravici.

And. Gab. naj se spomni na sto in sto tisoč, da, milijon kron škode, katero je povzročil s svojo gonjo v „Soči“ in zunanaj nje proti prizadevanju deželnega odbora, da bi dežela dobila v svoje roke pobiranje užitnine in njenih priklad ter davčin na žganje in pivu. To naj premisli pa naj primeri, v kakšni razmeri s to veliko škodo so one koristi, katere so imeli vsled uspehov njegove gonje nekateri krčmarji in pristaši njegove stranke.

Ako hoče And. Gab. govoriti o delu proti kmetu, tedaj naj se postavi na vidno mesto, pa naj pokaže na se kot onega, ki je prvi in uspešno delal za krčmarje in kramarje proti kmetu. — In ta mož se šteli dandanes za agrarca, za zaščitnika in zagovornika kmetovega. Kdo ne bi se smejal? — O tempora, o mores!

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. Henrik grof Attems, c. k. dvorni svetovalec v Gorici 20 K; Neimenovana oseba v Gorici 20 K; visokorodni Karol grof Coronini - Cronberg v Kronbergu 20 K; Irena Kovačič 2 K; Fr. Hliš, vikar v Orehku 2 K; Ivan Kožar, župnik v sv. Križu 20 K; nabiralnik „Goriške zveze“ dal 2 K. (Prav toliko tudi za „Šolski dom“ in „Alojzijevežje“.) Neimenovana 3 K; Gabrijela pl. Theuser-kauf v Gorici 2 K; Anonymus v Brdih 10 K; na svatbi g. Josipa Mozetiča v Renčah se je nabralo 13 K; P. A. Gorica 10 K; Fani Wagner posestnica 40 vin.; Antonin Gabrijelčič Anhovo 50 v; Simonič Jernej, podžupan Sv. Križ Cesta 1 K; Franc Prinz 1 K; Pegan N. 50 v; Franc Radolf 60 v; Raja Alojzija, krčmarica 2 K; Villat, trgovec 20 v; Bregant Terezija, krčmarica 40 v; Blaž Bitežnik kamnosek 1 K; Štefan Kodermac, kaplan v Šempasu 20 K; Josip Golja, župnik v Kožbani 10 K; Ludovik Kumar, župnik v Biljani 10 K; Valentin Pirec, vikar v Oblokah 3 K; Fr. Frankè, vikar v Oseku 2 K.

Bog vsem stotere poplačaj!

Vse v boljše bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Opomba: Vlč. g. dekanu v Č.: Prejeli dne 3. sept. in tudi objavili. Hvala! Poslali smo okrožnico vsej š. duhovščini, kakor tudi vsem po deželi in v mestu ker želimo, da bi se vsi udeležili jubilejne ustanove.

Novice.

V seji avstrijske delegacije — dne 30. oktobra t. l. je stavlil delegat Fon nastopno resolucijo:

„C. in kr. vojno ministerstvo se pozivlja, da izda naredbo, po kateri se dovoli aktivno službujočemu vojaštvu iz vinorodnih krajev v primeren do-

put za časa ko treba trte škropiti in za časa trgatve“.

To resolucijo je podpisal tudi referent za vojaške stvari vitez Kozłowski. Vojni min. baron Schönaich se ni protivil, da bi se ta resolucija sprejela, nakar je bila sprejeta soglasno kakor sklep delegacije.

Sv. mašo zadušnico po r. mons. Janezu Abram, kanoniku prvostolne cerkve, je oskrbelo danes, na obletnico njegove smrti, društvo „Slovensko sirotišče“ v stolnici. Njegova blaga duša naj počiva v miru!

Shod kolonov na Križadi pri Neblem, ki so ga sklicali „agrarci“ dne 25. okt. se je izjalovil. Poslanec Obljubek ni prišel, govoril je brez dovoljenja Mermolja iz Vrtojbe. Ljudje so mu ugovarjali. Mož je priporočal čitanje časopisov, recimo „Našega glasu“. O kolonstvu ni znal sicer nič stvarnega povedati. Svetujemo, naj bi takih shodov ne sklicevali močje, ki nimajo pojma o kolonstvu in o sredstvih, kako kolonom pomagati. Na vseh shodih, ki jih sklicujejo „agrarci“, se kaže, da hočejo ti predstražniki liberalne stranke, pridobivati le novih privržencev s slepilnimi besedami o „agrarni stranki“. Povemo jim, da se kolonom na ta način ne more pomagati. Tu treba vsestranskega poznanja kolonskega vprašanja in pa delovanja po načrtu. Naša stranka je predložila kolonom v Vipolzah popoln program. Po tem programu, ki so ga odobrili na stotine zbrani koloni, naj se ravnajo naši somišljeniki. Resolucije smo odposlali poljedelskemu in notranjemu ministerstvu.

Po „Sočini“ metodi. Kak naroden delavec in dobronik goriških Slovencev je Gabršček, smo čitali že večkrat v „Soči“. Kdor ne verjame, da Gabršček ni velik dobronik ljudstva ter požrtvovalen rodoljub, ta ne bo zveličan. Iz same dobrotljivosti do goriških Slovencev je bil proti pobiranju užitnine v deželni režiji; iz same dobrotljivosti do ljudstva — saj on bi imel efektivno škodo, kakor pravi — sili na vse kriplje v deželni odbor, ter je vsled te svoje zahteve povzročil obstrukcijo, ki je napravila deželi 15.000 K škode. Vse iz ljubezni do naroda. Škoda, ki je vsled obstrukcije nastala deželi, je dolžan povrniti v prvi vrsti And. Gabršček, ki se je zavezal s Faiduttijem ter sili v deželni odbor in to dvoje ravno je vzrok obstrukcije.

Obsodbe radi ljubljanskih demonstracij. — V pondeljek se je pričela pred ljubljanskim deželnim sodiščem obravnava proti 14 Slovincem, ki so bili toženi, da so o priliki demonstracij dne 20. septembra metali kamenje na vojake, orožnike in na nemška poslopja. Obravnava je končala včeraj z ostro obsodbo Slovencev, s katero je v polni meri zadosteno na Kranjsko privandranim in od vtade protežiranim Nemcem. Obsodeni so bili vsi obtoženci do 6 mesecev ječe, poostrene s postji, večina po 6, 5, 4 in 3 mesece. Hujša obsodba se ni mogla izreči nad obtoženci. Kako so bili pa sojeni ptujski nemški izgrezniki! Zona spreletava človeka, ko pomisli na to! Kdaj se neha v Avstriji s takim postopanjem? Gotovi faktorji mislijo s tem Slovence ugonabliti. Se varajo! Te krute obsodbe so glasen opomin Slovincem, da se združijo v močno falango v boj za naše pravice! Proč z dvojno mero. Davek plačujemo vsi enako!

— Umrli je dne 4. novembra v Feldhofnu blizu Gradca štajerski deželni poslanec g. dr. Ivan Dečko, ki ima za narodno probujo slovenskega spodnjega Štajerskega mnogo zaslug. Svetila mu večna luč!

— Za vojake. Vožnja po železnici bo od 1. januarja 1909 prosta za vojake, ki nastopijo vojaško službo. Enako bodo prosti voznine vsi rezervisti, ki gredo na vojaške vaje.

— Umrl je v nedeljo bivši deželni sanitetni referent na tržaškem namestništvu dvorni svetnik Adalbert Bohata. Pred dvema leti je stopil v pokoj.

— Služba poštarja je razpisana v Smarjah na Vipavskem.

Mestne novice.

m Odborova seja društva „Skalnica“ bo v nedeljo dne 8. t. m. ob 5. uri pop. v društvenih prostorih.

m Zaprisega vojaških novincev je vršila v nedeljo. V cerkvi sv. Ignacija je bila sv. maša ob 9. uri predp. Najprej je bil v cerkvi govor v slovenskem in nemškem jeziku, zatem sv. maša. Obirna cerkev je bila natlačena vojaštva. Po sv. maši je vojaštvo defiliralo na Travniku pred brigadirjem Seibtom in pred častniškim zborom goriške garnizije, ki je bil zbran za generalom. Vojaki pešpolka št. 47., planinci, pionirji, topničarji in dragonci so lepo korakali ob vrtanju vojaške godbe. Ljudstva se je bralo mnogo na Travniku, toliko več, ker je bilo krasno vreme. Prisega se je vršila na dvorišču vojašnice.

m Samomor? — V soboto so našli v Grojni nekega še mladega človeka mrtvega, katerega so prenesli v mrtvašnico na pokopališče. Sodnijska komisija je mrtliča preiskala in napravila zapisnik, ker dognala, da je dobil smrtno rano v rebro tik srca. Dognalo se še ni, ali se re tu za samomor ali za napad. V mrtliču so spoznali 24 letnega Mihaela Čeleznika, ki je bil šele teden dni ženjen.

m In spet vojaški izgredi. — Milo nedeljo so se nekateri vojaki naveličali novega vina. Vino jih je imelo v popolni oblasti. V takem stanju ni priakovati od vojakov kaj pametnega. Oko 8. ure zvečer so se podili po stolnem trgu ter kričali. Vnel se je med njimi prepir in naposled pretep. Tudi mirne pasante so nadlegovali in jim grozili, tako, da so ti slednji v strahu morali bežati. V tem pretepu je bil nevarno ranjen nek vojak topničar in sicer v podniku Lenassijeve hiše. Vojaka so s tega krvavega prepeljali v vojašnico. Prišla je nato močna patrulja s častnikom na čelu, ki je pijane pretepače retirala in peljala v vojaške zapore.

Iz goriške okolice.

g V Kronbergu priredi tamošnje Slov. kat. izobraževalno društvo veliko veselico v proslavo zlatomašništva Sv. Petra Pija X. in šestdesetletnice slavnega rojstva Nj. Veličanstva cesarja Fran. Josipa I. dne 8. novembra ob 3. pop. se sledečim vsporedom: 1. J. Laharnar: „Vesela tovaršija“, poje moški zbor; 2. redsednikov nagovor; 3. Fr. Ferjančič: „Kofak“, poje ženski zbor; 4. Anton Kerster: „Planinska“, poje moški zbor; 5. Simon Gregorič: „Rabeljsko jezero“, deklamacija; 6. F. S. Vilhar: „Domovini“, poje mešan zbor; 7. V. Vodopivec: „Mi smo Slovani“, poje moški zbor; 8. H. Polarič: „Divja rožica“, poje ženski zbor; 9. „Dr. Veznal in njegov sluga“ „Tipko Tišek“, veseloigra v dveh delih. K obilni udeležbi vabi

o d b o r.

g Iz Št. Andreža smo dobili dopis, katerem čitamo, da se je svoj čas govorilo o vrtnarski šoli, katera naj bi se ustanovila v Št. Andrežu. Taka šola bi bila za štandrezce neprecenljive važnosti, kajti če kdo, se gotovo štandrezanje bavijo z zelenjavo, za katero so bili na dunajski zelenjadni razstavi

pred leti odlikovani. Prizadeti činitelji bi se morali za to pobrigati, da ne dobi kaka druga občina take naprave, ki bi bila za nas eminentne važnosti. Žli se, da naša vlada za gospodarske naprave pri nas na Primorskem v zadnjem času ni pretrda in to od časa, ko je obljubila, da bo skušala gospodarsko povzdigniti našo deželo. Sedaj je železo gorko, sedaj naj se zastopniki občine pobrigajo in v družbi z našimi poslanci bi se dalo marsikaj iztisniti od vlade. Na noge!

g Tečaj za pletenje košev v Sovodnjah lepo napreduje. Ušencev je 28. Ako bodo Sovodenjci znali po vrednosti ceniti to državno napravo, bo donosala lepe dohodke občinarjem. „Prod“, kjer rastejo beke, pa mora biti boljše oskrbovan. Gospodarski svet, ki ima pri omenjenem zemljišču besedo, naj poskrbi za to in naj izda potrebna navodila, kako naj se negujejo beke. Saj to je vendar za korist občinarjem. Ker je vlada Sovodenjem preskrbela košarsko šolo po prisadevanju posl. F o n a, je Sovodenjcem dolžnost, da to napravo popolnoma izkoristijo. Vsi, ki imajo pri tem le količkaj besede, naj poskrbijo, da se to zgodi, ker znamo, da vlada ne rada siplje denar za take naprave, ako ne vidi vspeha. Gledati treba, da se v Sovodnjah kaj takega ne zgodi!

g Smrtna nesreča. — Viktor Pinavčič, voznik v papirnici v Podgori, je peljal v pondeljek poln voz samokolnic iz Podgore proti Ločniku. Ko pride do križišča, ki obrne v Ločnik, pade pod voz tako nesrečno, da so mu šla kolesa težkega voza preko reber, in so reveža vsega zmečkala. Ostal je na licu mesta mrtev. Revež, kateri je vestno opravljal svojo dolžnost in bil zato ljubljen od predstojnikov in tovarišev, zapušča ženo in več otrok.

g „Čuki“ pred sodnijo. V soboto se je vršila pred tuk. okrajnim sodiščem obravnava radi dogodkov na Gradu v Mirnu. Obravnava je dokazala, da so bili naši telovadci od liberalnih „urhov“ izživani in napadeni. Dokazala je, da so bili telovadci siljeni se braniti. Mladi fantje pa so od „urhov“ razdraženi prekoračili silobran in so dobili za to 2 po 10 dni, eden 7 dni, eden 5 dni zapora, eden pa 10 K globe. Nasprotniki so dobili: Fr. Jakil 3 dni, Julij Jakil 20 K, oz. 2 dni, Kogoj N. 10 ali en dan, Izidor Faganeli 15 K ali en dan zapora. Obravnava je nadalje dokazala, da je učitelj Anton Faganeli upil „Abaso neri“, „Abzug čuki“ in z drugimi trobil. Dokazala je tudi, da so dobili kar so iskali in zato jim sodnik ni prisodil nobene odškodnine za ozdravljenje razbitih glav.

Iz ajdovskega okraja.

a Veselica v proslavo 60-letnice Nj. Vel. cesarja vrši se 8. t. m. ob 2 $\frac{1}{2}$ uri pop. v zaprtih prostorih gosp. Jos. Paljk v Vel. Žabljah s sledečim vsporedom: 1. Sl. govor; 2. Cesarska pesem; 3. Dvospev „Železna cesta“, prizor; 4. „Domovini“, mešan zbor; 5. Deklamacija — šalj. prizor; 6. „Nazaj v planinski raj“, mešan zbor; 7. Igra: „Stanarinarica“; 8. „Sirota“, meš. zbor. Ker je čist dohodek namenjen za nakup knjig v tuk. šolsko knjižnico, vabi k obilni udeležbi veselični odsek.

a V Rihenbergu je bila zadnji terek konkurenčna obravnava za novo župno cerkev. Obravnavo je vodil vladni komisar Gasser. Izvršilo se je vse mirno. V zapisnik se je sprejelo tudi, da se po toliko dovršeni novi župni cerkvi, da se bo v ojej maševalo, koj zida novo cerkev na Brjah in ustanovi samostalna duhovnijska. Nova župna cerkev je proračunjena na 110.000 K. Gradnja je sedaj vsestransko zagotovljena. Ko vlada sklep konkurenčne obravnave potrdi in

ministerstvo zagotovi prispevek v znesku tretjine stroškov, se prične takoj zidati. Tako upamo, da se v kratkem povoljno reši skoro stoletno rihenbergsko-brejsko cerkveno vprašanje.

a V Dobravljah — tako se nam poroča — je prodajal vozne listke za vožnjo po železnici gostilničar J. Kakor se govori, je slednji — ne vemo če je res — napovedal konkurz in zaprl krčmo. Sedaj ne prodaja nikdo voznih listkov in to baje že pet do šest dni. Ljudje stopajo v vipavski vlak brez voznega listka, voznino pa plačujejo sprevodniku v železniškem vozu. — Te nelepe razmere se morajo odpraviti, toliko bolj, ker stranke trpijo škodo. Danes zjutraj je bilo n. pr. na dobraeljskem postajališču sedem oseb, ki bi rade imele listek za vožnjo gori in doli. Sprevodnik pa jim je rekel, da on ne daje listkov za tja in nazaj, te se dobi lo na postajah. In tako so mogle dotične osebe plačati namesto 1 K 20 v do Št. Petra za gori in doli, 80 vin. samo za doli. Stranke trpijo vsled tega škodo. To se mora odpraviti. Poroča se nam, da v dobraeljski čakalnici ni snažno. Danes zjutraj je bil na stolu v čakalnici velik kup človeškega blata in le malo je manjkalo, da ni sedel nekdo na ta stol. To ni lepo, to ni čedno!

a Iz Sela. — Pri nas se godijo lepe reči. Kako je to, da naš „Prim. List“ nič ne poroča? Pred kratkim smo imeli po Selu neko čudno žalostno procesijo. Glavni steber naprednjakov nek „dohtar“ iz Malovš je bil v nevarnosti. Doma se je napil žganja, da mu da malo moči, ali da ga bo grelo, potem je pa šel na polje k Ipavi. Žganje mu je najbrž začelo vreti, vrglo ga je in morda bi ne pil več, da ga ni našla hči. Polmrtvega je naložila na voz in skozi vas peljala domov. Kričal je po poti; ko se je zavedal in koga poznal, se je poslavljaj, češ, vidimo se na onem svetu! A čujte, kako tu napredujemo! Doma je ta napredni steber prišel k sebi — pa šele drugi dan menda — a glejte, dva njegovih tovarišev sta se našla in prav na satauski način zasmehovala Najsvetejši zakrament. Prvi je bil v rjuho zavrt, drugi mu je z lučjo in palco kazal pot. Tudi kar je poštenih liberalcev, ki so nam to pravili, so se z gajusom obračali proč od takih ljudi. To je pač njih „napredek“! Slišali smo, da je imel prvi pod rjuho kos korena in s tem je delal kakor duhovnik, ko blagoslavja. Večjega „napredka“, a tudi večjega pohujšanja v krščanski občini ni mogoče. Sad „Soča“ in „Primorca“! — Živio „svoboda in napredek“! — To prosimo, da natisnete, naj bi vendar ljudje spoznali, kam cilja liberalna omika,

Iz kanalskega okraja.

kl Shod sklicuje za prihodnjo nedeljo 8. nov. v Kalu gosp. M. Zega, deželni poslanec. Na shodu bo poročal o cestah v kanalskem okraju in o razmerah v deželnem zboru.

kl Vlak izkazal čast Najsvetejšemu? — Z Anbovega se nam piše: V nedeljo 25. t. m. pozno zvečer je nesel naš preč. g. kurat Vidmar sv. potnico naglo oboleli bolnici. Pot do bolnice pa pelje tik ob železnici. Cerkevnik pred duhovnom je nesel navadno raznobarvno svetilko. Ker je bila črna tema, imel je g. kurat zraven še belo lučico. V tem hipu pa pridrdra od zadej (iz Kanala) osebni vlak. Ko pride zraven Najsvetejšega, se naenkrat ustavi, ne ve se pa ali zaradi Najsvetejšega ali zaradi luči. Po kratkem odmoru je vlakovodja dal znamenje, da se naprej odrine, žugajoč strojevodju z globo. Ne vemo pa zakaj?

Iz folmingskega okraja.

t Z grahovske občine. Dolgo klobasio ima „Soča“ št. 122 z dne 20. oktobra t. l. z Grahovega. Dotični dopis je od začetka do konca nesramno zavrit in zlagan. Nesramnica je, da bi bil spomenik, o katerem je „Prim. List“ svoječasnno poročal, onečaščen po krškim shodu. So priče, ki so to videli štirnajst dni pred shodom. Tem potom pa pozivljamo grahovske naprednjake pod njih častjo, da imenujejo ono zagrizeno klerikalno družino, oziroma njene uga, ki je napravil z namenom, da napravi zdražbo med ljudmi, in vdari v „Prim. Listu“ po liberalcih. Na dan z imenom!!! Dokler tega ne storite oziroma če ne storite, vas in vse vaše raznašalce v tam oziru imenujemo javno nesramno in nizkotne lažnike, obrekovalce in natolcevalce! Pristojne oblasti se opozarjajo, da store v ta namen primerne korake, da denejo krivca tja, kamor tle. Na druge oslarlje dobe odgovor tam, kjer ga najmanj pričakujejo, pa tak, da jim bo precej bučalo pod klobukom. Besedo ima napredni dopisnik! Zdravil! Več občinarjev.

t Iz Hudajužne. V dopisu z Grahovega, ki ga je priobčila „Soča“ dne 20. okt. t. l., se spodtika neki dopisnik nad nekim Tomincem, da je imel opraviti s c. kr. davkarijo. Povedano pa naj bo, da je imel isti celo s c. kr. finančnim ravnateljstvom cele dve leti opraviti. Pozabili ste pa povedati od vaših bratcev, ki so imeli opravila s c. k. deželnim sodiščem in so bili med časom obč. volitev v preiskavi in bi vsled tega ne imeli po §§ 11 v. r. pravice voliti pri obč. volitvah. Mi pa, ker nismo hoteli osramotiti teh mož, smo molčali in smo jih pustili voliti. Vi nesramneži pa iščete, kje bi mogli kakšnega blatiti! Sram Vas bodi! Zdaj tudi lahko vidite, kakšna je bila Vaša zmaga pri obč. volitvah!

t Na Ponikvah se je v spomin na jubilaranta papeža Pija X. in cesarja Franca Jožefa I. preslikala tamošnja cerkev. Slikal jo je g. Tomaž Seljak iz Podmelca. Delo hvali mojstra in ga toplo priporoča cerkvenim oskrbništvom.

t Podbrdo. Dne 1. t. m. ob 1 $\frac{1}{2}$ uri popoldne je v tukajšnjem „Kat. izobraževalnem društvu“ predaval g. dr. Art. Breclj iz Gorice. Nad pet četrt ure smo sledili lepemu predavanju. Gospod doktor nam je govoril, kakšna morajo biti naša stanovanja, kako jih mcramo zračiti posebno po zimi, kjer spi več oseb v eni sobi; nadalje nam je govoril o hrani in nam dajal razne poduke, za kar mu na tem mestu izrekamo svojo srčno zahvalo. Udeležba je bila velika in kar je omembe vredno, so se predavanja udeležile tudi nekatere žene in dekleta. Želimo si še takih predavanj.

Č l a n i.

t Most. Udeležil sem se podbrdške veselice v proslavo jubileja Njegovega Veličanstva Franca Jožefa dne 25. m. m. Ni mi žal, da sem prišel pri takem vremenu, — lilo je kakor iz škafa — na veselico. Res — kaj takega nisem pričakoval. Na glasu je že od nekdanj podbrdsko petje, a takega nisem še slišal. Par fantov, par deklet in taka melodija! Posebno imajo krasen sopran. Igra „Eno uro doktor“ je bila tako uprizorjena, da bi delala čast na vsakem mestnem odru. O! kod so prišli igralci? se je slišalo, kajti noben ni prisojal take zmožnosti podbrdskim prostim fantom in zalim dekletom. Razbrzdani smeh je zbudil deklamator „Rad bi bil župan“. Pa, ako bi v resnici postal kedaj župan, bi težko, kakor je obljubil, izpolnil vsakemu vse. Tuji tamburaši niso zaostali. Precizno so

igrali in fino. V resnici, izvrstno je bilo vse. Čudno pa se mi je zdelo, da pri taki nedolžni, na čast jubileja našega cesarja, o katerem je krasno govoril tamošnji župnik, prirejeni veselici, razun c. k. poštarja ni bilo nobenega c. kr. uradnika. Se ve, društvo je kat., a c. kr. uradniki so menda lib. Slišal sem, pa ne morem verjeti, da je bil jubilejni prireditvi nasproten celo tamošnji učitelj. To bi bil pač pravcati škandal! Le vrlo naprej! Nikogar se bati. Prva veselica je pokazala, kaj znate. Upam, da v prihodnjem letu spet tako krasno zabavo priredite. Toraj na svidenje!

Mostar.

Iz cerkljanskega okraja.

c Labinje. Javno predavanje K. s. izobr. dr. v C. pretpreteklo nedeljo tu pri nas je bilo dobro obiskano. Skoro vsi gospodarji in vsi labinjski mladeniči so bili navzoči. Zanimalo nas je predavanje g. dekana o zrakoplovu (balonu), a še bolj nas je zanimalo, ko smo se na našem zrakoplovu ustavili malček v prekrasnem gospodarskem domu v Cerknem, kjer nam je g. predavatelj v duhu razkazal vse prostore in obrazložil pomen vseh društev, ki imajo v njih svoj sedež. Kdo je ustanovil „Gospodarski dom“? Kdo je ustanovil vsa društva, ki v njem gostujejo? Komu koristijo ta društva? Vse to sedaj jasno vedo naši Labinjci! Povabili so tudi g. predavatelja, da pride še kedaj!

c Cerkno. C. kr. čipkarska šola v Cerknem je od ministerstva za javna dela (kršč. socialc dr. Gessmann) dovoljena. Te dni je bil tukaj g. prof. Vogelnik iz Dunaja, ki je določil dan otvoritve za 7. december 1908! Doslej se je prijaviło za to šolo do 500 čipkarič, a bo jih gotovo še več, ker se že sedaj priglajajo tudi iz sosednje oseljske občine na Kranjskem. To pa čisto izpričuje, da šola ni bila od nikogar prisegitirana, ampak je živa in občutna potreba.

c Cerkno. Nemški tečaj v kat. s. izobr. dr. vodi letos gosp. kaplan Kenda. Lani je od 16 učencev vstrajal do konca le en sam, ki je sedaj v Podgori. Upamo, da bo imel v par letih dober in gotov kruh. To bo največje zadoščenje g. kaplana Kosu za njegov trud s leta 1908! — S petjem še nismo začeli. V kratkem dobimo nov harmonij in nov, mlad pevski zbor iz vrste naših telovadcev. Bog daj!

Iz krmanskega okraja.

kr Iz zapadnih Brd nam piše vinogradnik, da so z veseljem čitali v torkovi „Gorici“ resolucijo, katero je stavil delegat Fon v seji avstrijske delegacije dne 30. okt. namreč, da bi se dovolil vojakom iz vinorodnih krajev daljši dopust za časa škropljenja in trgatve. Vinogradnik-posestnik piše: Jaz občutim in moj hrbet, kaj so mi vzeli, ko so potrdili mojega sina v vojake za tri leta. V času škropljenja je bil moj hrbet krvav od brente, ki sem jo nosil po štiri dni neprenehoma na hrbtu. Največji napor pri trtoreji je gotovo škropljenje z vitrijolom. Za tako delo je treba mladih moči in z veseljem smo vzeli na znanje resolucijo delegata Fona, da se je spomnil tudi nas trtorejcev v delegacijah, toliko bolj, ker je upati, da se to, kar je v resoluciji rečeno vresniči, kajti tudi vojni minister ni imel nič proti takemu dopustu. Hvala g. delegatu Fonu.

Drobline.

— Zrakoplov Zeppelin I. je dne 23. pr. m. izvršil svoj že dvakrat odložen polet. Dvignil se je ob navzočnosti kralja in kraljice vrttembergke in mnogih drugih dostojanstvenikov in tujcev. — V čolnu zrakoplova so se nahajali poleg

nečaka grofa Zeppelina še nadinženir Dör, baron Bassov, baron Gemmingen in dr. Colemann. Po tri in polurni vožnji v zraku, pri kateri se je zrakoplov dotaknil mest Lindau, Romanshorn in Bregenz, spustil se je gladko nad plavajočo lopo, obkrožil štirikrat Bodensko jezero in potem obstal 150 metrov pred lopo, v katero ga je potem potegnil motorski čoln. Kraljica vrttembergka je takoj nato se javila pri grofa Zeppelju ml. in ostali družbi zrakoplova ter izrazila svoje iskrene čestitke in veselje na tako dobro uspeli poizkusni vožnji. Množica je ves čas spremljala zrakoplov z navdušenimi klici. O vožnji se je izrazil Zeppelin ml., da je bil to le poizkus, ki je po vse zadovoljivo izpadel. Motorji in krmilarenje se je temeljito poizkusilo in vse izvrstno delovalo. Opustitev stranskega krmila ni imela nobenega vpliva na vožnjo. — Nad jezersko gladino je bilo ozračje popolnoma mirno. V višini od 290 metrov pa so se morali boriti proti prav močnim tokom. Najvišja hitrost, ki se je dosegla, še ni določena.

Cerkvena mizarska dela
v rimskem in gotiškem slogu
izdeluje

M. Černigoj-Gorica.

Peter Cotič,
čevljarški mojster, Gorica,

Gosposka ulica 1
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Zaloga.

Podpisani priporoča p. n. občinstvu v mestu in na deželi svojo

trgovino z lesom, cementom,
peskom, drvimi in ogljem

na Volčjdragi pri postaji c. kr.
državne železnice.

Josip NARDIN, trgovec.

Naznanilo.

Potrebuje se okoli 2200 m³ peska in okoli 1200 m³ gručca. Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe kn. škof. ordinarijatu v Gorici, oz. naj se v ta namen osebno tam prijavijo. Čas priglasiťve traja do sv. Martina 11. nov. t. l.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovaišče nirnberskega in drobnega bager tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Učni zavod za deklice.

Solske sestre

Trst, ulica Pasquale Besenghi 14.

Izvrsten položaj, krasen razgled na morje in okolico, čist zrak, vrt z igrališči, novo moderno opremljeno poslopje, električna razsvetljava, kopališče, telovadnica.

V š. l. 1908/9 se otvori poleg ljudske šole I. in III. raz. dekliškega liceja, trgovski tečaj in gospodinjstva šola.

Hrana in stanovanje za notranje gojenke mesečno 60 kron, dnevne gojenke 24 kron.

Solnina za ljudsko šolo in trgovski tečaj à 10 kron, licej 16 kron, gospodinjstva šola 20 kron.

Začetek šol 1. oktobra.

I. ZORNIK

Gorica — Gorica
sedaj Gosposka ulica 11.

priporoča najtopleje svojo največjo zalogo vsakovrstnega blaga kakor:

Perilo za gospode, jäger perilo, ovratnice, rokavice, nogavice, dežnike, okraske za obleke, pasove, predpasnike, moderce, vzenja čipke, fina mila i. t. d. volnene šerpe in rute, — najlepša zaloga vsakovrstne kožuhovine ovratnike po nedosežno nizkih cenah. Voščeno platno za mize v veliki izbiri

Razglas.

V Gorenjempolju razpisuje se služba

organista

z letno plačo 200 K pod pogojem, da bo organist podučeval petje za cerkev v Gorenjempolju in v izobraževalnem društvu v Anhovem.

Cerkv. oskrbništvu v Gorenjempolju

Prodajalna Katoliškega tisk. društva

v Trstu

pri veliki pošti — ulica delle Poste št. 1

se priporoča za nakup

raznih molitvenikov, kipov, križev, rožnih vencev, podob malih in velikih, svetinj, cerkvene obleke, voščeni sveč, pisarniških potrebščin i. t. d. . t. d. i. t. d.

Za časa sv. misijona lepe misijorske podobe z slovenskim besedilom. Ob 50-letnici mašništva sv. Četla podobe Piija x. na platno z lepim okvirjem.

Zaloga tiskovln za častite župne urade.

Za obilo naročil in obiska od gg. duhovnikov kakor p. n. občinstvu se priporoča z veselo spoštovanjem

„Katol. tisk. društvo“
TRST.

Slavnemu občinstvu v naznanje!

Zopet novo blago v partiji!

Ker si slavno občinstvo prav v sedanjem času preskrbuje zimske obleke, opozarjam, da naj si vsakdo ogleda moje novo došle novosti vsakovrstnih forštajnov, Zybelinev, moških oblek, — katero je vse kupljeno pod navadno ceno, ter se tudi prodaja pod navadno ceno, in prepričal se bode vsakdo, da si

prihrani denar

ako se poslužuje pri svojih potrebščinah v mojej trgovini — kajti iščem le samo majhen dobiček. Kdor hoče torej kupiti dobro in po ceni naj se obrne na tvrdko

FRANC RAVNIKAR--GORICA

ulica Raštelj šte. 16

katera je edino in prvo slovensko podjetje manufakturne stroke v tej ulici.

V zalogi so izgotovljene otroške obleke
do 10 let po zelo nizki ceni!

Namen tvrdke je velik promet z majhnimi odstotki dobička.

Jubilej.

50 letnico svojega obitanka obhaja te dni deško semenišče v Gorici. Odprl je je bil knez nadškof Gollmayr dne 2. novembra 1858. l. v privatni hiši Baderjevi, nasproti centralnemu semenišču. Sprejetih je bilo prvo leto 21 gojencev.

Prvi vodja je bil preč. gospod Andrej Respet, profesor pastoralke v centralnem semenišču, ki je pa pozneje šel v samostan in umrl kot pater Teofil na Kostanjevici v Gorici.

Prvi gojenci so pa bili tile:

Iz osme šole:

Božič Anton — iz Cerčna — umrl kot kurat v Batah.

Iz sedme šole:

Skočir Jožef — iz Tolmina — monsignor-župnik-dekan v Devinu — papežev častni kanonik.

Iz pete šole:

Mihelj Anton — iz Vel. Žabelj, — umrl kot kaplan v Štanjelu.

Iz četrte šole:

Canderan Anton — iz Kormina — umrl kot pater Avrelj pri frančiškanih na Kostanjevici pri Gorici.

Kolavčič Janez Ev. — iz Št. Petra, župnik v Solkanu.

Revignas Janez — iz Nogareda — umrl kot župnik v Ioannis.

Rojic Anton — iz Cerčna — umrl v Cerknem kot doktor prava in advok. koncipijent v Ljubljani. Med vsemi najbolj nadarjen.

Iz tretje šole:

Červ Janez — iz Št. Viške gore — umrl kot vpok. vikar v Gorici.

Furlani Jurij — iz Prvačine — umrl kot medicinar v Prvačini.

Gregorič Simon — iz Vrsnega — naš pesnik, umrl kot vpok. vikar v Gorici.

Kragelj Jožef — iz Volč — monsignor apostolski, protonotar, papežev hišni prelat, župnik dekan v Tolminu, odlikovan z vitežkim Franco-Jožefovim redom.

Lukežič Janez — iz Renč — monsignor kanonik stolne cerkve.

Vertovec Janez — iz Šmarj — umrl kot posestnik v Šmarjah; bil je odličnjak pa radi spremenjenih družinskih razmer, je moral konec 4. šole ostati doma.

Iz druge šole:

Červ Anton, — iz Grahovega — umrl kot vpokojeni špiritual na Grahovem.

Christofolletti Jakob — iz Gorice — znani lekarničar v Gorici — vitez Fran Jožefovega reda — umrl na Dunaju.

Danda Anton — iz Morara — župnik v Tezzo.

Flapp Janez — iz Kormina — škof v Poreču — ekscelesca, tajni svetnik Nj. V. itd.

Hebat Franc — iz Renč — umrl kot Vojščiški vikar v Renčah.

Peternel Jurij — iz Novakov — župnik-dekan v Kobarižu.

Tomsig Alojzij, monsignor, apost. protonotar, papežev hišni prelat, dekan kapit. stolne cerkve.

Tonkli Miklavž — umrl, kot doktor prava in advokat v Gorici.

Prvo leto je zvršilo šolsko leto, iz med eden in dvajset, deset njih z odliko in drugih enajst tudi z dobrim vspehom.

V duhovniški stan jih je stopilo, po dovršeni gimnaziji, 16.

Živih je še osem.

Te dni, konec pidesetega leta, se je začelo delati za premeščanje deškega semenišča v Gorici, ki se ima postaviti v velikanskem, novem poslopju, — v najlepši legi poleg (ali skoraj v sredi) goriškega mesta, na znanem, nekdanjem zemljišču, zadnji čas villa Boeckmann imenovanem.

Bog blagoslovi to, za našo škofijo prepotrebno podvzetje našega kneza

nadškofa, bivšega, gojenca deškega semenišča, da bi rodilo vsaj take sadove, kakor jih je rodilo gorenje prvo seme v onih ozkih, neprimernih prostorih!

Jan. Lukežič.

Razstave goveje živine.

V Komnu.

V torek dne 27. oktobra se je vršila razstava goveje živine v Komnu. Na razstavo je bilo prignanih 63 glav živine. V obče se sme trditi, da je tudi v tem okraju zaznamovati napredek v toliko, da je prevladala živina rjave-švicarske pasme in da je vže sedaj izginil z razstave mozaik (pisani prizor) različnih pasem.

Da je bila živina bolj suha in ni naredila na obiskovalce onega ugodnega utisa, kakor drugod, je pač razumljivo onemu, ki pozna natanko komenski okraj, kjer je pomanjkanje dobre krme in dobre, zdrave pitne vode, posebno v zadnjih letih, najbolj občutno. Če se vremena tudi Komencem zopet zjasnijo in bo piše v okraju dovolj, bo gotovo tudi na to stran zaznamovati večji napredek v živinoreji.

Vkljub tej mizeriji za krmo so pa prebivalci še vedno dobrega humorja. Ko je nekdo opomnil živinorejca, da je njegovo živinče sicer lepo, a zelo suho, mu je odgovoril, da čaka na deželno podporo. Dobro, to tudi gotovo dobi, ko dobi deželni odbor od ministerstva za krmo onih 140.000 K, s katerimi so „Edinost“ in nje pristaši Kraševce selpili. Na te naj se obrne, pa pride od pomoč njegovemu živinčetu.

Za bika ni dobil noben darila. Nagrada po 10 K se je nakazala za dobro oskrbovanje občinskega bika v Komnu in občinskega bika v Škrbini, in dve nagradi po 5 K za obč. bika v Brestovici in v Pliskovici-Veliki Dol.

Za krave so dobili darila: Josip Milanič, Volčjigrad 44 (40 K); Alojzij Turk, Komen 30 (40 K).

Nagrade po 10 K:

Ant. Švara — Komen 61; Maks Bunc — Škrbina 62; Josip Makovec — Škrbina 2; Josip Kovačič — Komen 41; Andrej Možek — Komen; Fran Dugulin — Gorjansko; Ivan Pipan — Sveto in Ant. Buda — Komen.

Po 5 K:

Vinko Štolfa — Volčjigrad; Andrej Možek — Komen; Franc Volčič — Komen; Friderik Jazbec — Sveto; Andrej Štrekelj — Komen in Ivan Metljak — Volčjigrad.

Za junice so dobili darila: Ivan Budal — Komen 3; Ant. Godnič — Komen 37; Josip Fabjan — Kobdilj 42; Anton Galič — Kobdilj 2 in Jož. Kobal Štanjel 10.

Po 5 K:

Ivan Tavčar — Ivanigrad; Janez Turk Kobdilj 33.

V Sežani.

Tu se je vršila razstava dne 29. oktobra. Ta razstava je pokazala, kaj zamore vstrajnost in dobra volja. Na razstavo je bilo prignanih le kakih 60 glav živine; a te so pokazale velik, neverjeten napredek v živinoreji. Toliko komisija, kakor tudi drugi prijatelji živinoreje so bili kar iznenadjeni z razstavo. V prvi vrsti gre hvala za tolik vspeh predsedniku komisije, g. Kocjanu mlajšemu, ki ni le sam navdušen živinorejec, marveč se je trudil in ni štedil ne časa, ne denarja, da je tudi druge navdušil za umno in realno živinorejo. V tem so ga izdatno podpirali tudi drugi razumni in marljivi mladi gospodarji v okraju, tako da se mora častitati vsem na tem velikem vspehu. Le tako naprej, in Sežan-

ščina bode kmalu slala po svoji lepi živini.

Za domače bika so dobili darila: Andrej Mijač — Preleče 18 (30 K); Andrej Kocjan — Žirje (30 K).

Za bika pripeljane od drugod so dobili za dobro oskrbovanje: Ant. Macarol — Sežana 15 K; Al. Seražin — Štjajk 10 K; Jernej Lezar — Veliki Repen 10 K; Ivan Štok — Datovlje 10 K.

Za krave jedno darilo: Andrej Maver — Lokev 48 (30 K).

Nagrade po 10 K:

Jernej Brundula — Žirje; Franc Mevlje — Lokev 125; Franc Mislej — Sežana (dve nagradi).

Za junice — darila:

Jožef Paglovič — Lokev 30 K; Franc Placer — Prelože 8 (20 K); Andrej Kocjan — Žirje 20 K; Anton Muha — Lokev 20 K.

Nagrade po 10 K:

Ivan Umek — Lokev in Anton Muha — Lokev.

V Cerknem.

Zadnji dan oktobra okolu 9. ure zjutraj zbrala se je komisija za pregled in razsojo živine na razstavnem prostoru, kateri je županstvo v ta namen dalo na razpolago. Na razstavi smo videli poleg domačinov tudi druge prijatelje živinoreje in strokovnjake.

Prvi pogled po razstavi je pokazal, da se ljudstvo zanima za razstavo in za živinorejo, ki mu je v tem okraju glavni vir dohodkov. Videlo se je, da ljudstvo razumeva namen, in pomen take razstave, pripeljalo je radi tega na razstavišče le živino belanskega plemena, ki najbolj prija tem krajem. V tem je zaznamovati napredek.

Na razstavi je bilo dokaj lepe živine, a tudi take, ki kaže, da ne zadostuje le dobro pleme, marveč da je treba skrbeti tudi za to, da se to pleme vzdržuje v prvotni lepoti in dobroti. Vsako pleme se inace sprevrže in postane naposled slabeje nego domače pasme. Treba je tudi ljudstvu pouka o uplivu dobrih hlevov za razvoj živine ter pomoči v to svrhu. Treba je tudi pouka o izberi telet za rejo. Pripeti se lahko, da romajo najlepša teleta v mesnico v Trst, dočim ostanejo šibkejša in manj primerna za rejo doma.

To se je posebno pokazalo pri razstavljenih bikih, katerih je bilo 26. Nekateri — pa primerno malo — so bili res lepi, tako da se jih lahko priporoča za licenciranje in rabo; a bili so na razstavi tudi taki, ki niso za drugega nego za mesarja.

Vsega skupaj je bilo razstavljenih 63 glav živine, in sicer 26 bikov, 27 junic in 10 krav.

Za bika so dobili darila:

Anton Pirih — Mlake 19 (50 K); Miha Peternej — Plužnje 31 (30 K); Anton Simonič — Plužnje 30 (20 K).

Nagrade po 10 K:

Peter Trušnovec — Št. Viškagora 119 in Franc Klemenčič iz Šebrelj 81.

Za krave so bili obdarovani: Andrej Zajec — Plužnje 35 (60 K); Peter Zajec — Luzec 65 (40 K) in Miha Peternej — Plužnje 31 (20 K).

Nagrade po 10 K:

Ivan Gruden — Plužnje 33 in Jakob Hadolin — Zakriž 14.

Za junice:

Andrej Zajec — Plužnje 35 (30 K); Josip Premelj — Ravne 62 (30 K) in Ivan Obid — Zakriž 19 (20 K).

Nagrade po 10 K:

Janez Kobal iz Šebrelj 77; Filip Peternej iz Cerčna 142 in Matevž Raspjet iz Cerčna.

Politični pregled.

Avstrijska delegacija

je imela svoje zadnje sejo v soboto, na kateri se je razpravljala proračun za mornarico, ki se je tudi vsprejel. Razni delegati so govorili za pomnožitev vojne mornarice in izpopolnitev, da se bo naša mornarica mogla meriti z italijansko. Poveljnik vojne mornarice je dal razna pojasnila, enako zunanji minister. Nato je bil vsprejet tudi proračun skupnega finančnega ministerstva, najvišjega računskega dvora, carine ter sploh vseh določb finančnega zakona. Konečno se je zunanji minister po najvišjem nalogu in v imenu skupne vlade zahvalil delegatom za najvpešnejše in patrijotično delovanje, enako se je baron Morsey zahvalil predsedniku in podpredsedniku, nakar se je še predsednik delegacije Madejski zahvalil delegatom. Nato je bila seja zaključena.

Dogodki na Balkanu.

Nemški listi poročajo, da bode Rusija razposlala te dni do velevlasti noto, v kateri bode naznanila, da ne priznava aneksije Bosne in Hercegovine od strani Avstrije. Dunajski listi pa takim vestem ne verujejo.

V Srbiji nameravajo baje preložiti prestolnico iz Belgrada v kako drugo notranje mesto. V Srbiji je razburjenost še vedno velika in delajo se priprave, kakor da bi se imela vojska že jutri napovedati; vendar pa je splošno mnenje v političnih krogih, da do hujšega ne pride, ker se Srbom od vseh strani svetuje, naj se ne prenaglijo, ker bi na zadnje morali sami nositi slabe posledice svojih nepremišljenih korakov.

Loterijske številke.

30. oktobra

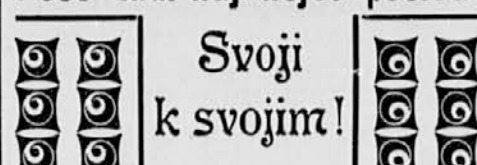
Dunaj 4 9 20 24 74
Gradec 73 76 24 44 1

pekovski mojster v Gorici,
tekališče Fr. Josipa 2 (lastna hiša)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva za nove maše in godove, kolače za birmance in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno. Prodaja fino pecivo, likerjev.

Peče tudi najfnejše pecivo.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ulica della Croce št. 8 (poprej v Kopačevi hiši)

se toplo priporoča za vsa stavbena in garanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek, naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za zte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. poprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štorkiževo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.

Izvrna steklica tega olja naravnorjene barve po K 140, bele barve K 2.

Trskino, železnato jetrno olje.

Raba tega olja je posebej priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave. Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim č. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofollettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Telefon št. 72

Poštnohran. rač. št. 51.292

„CENTRALNA POSOJILNICA“

V GORICI

registrovana zadruga z omejeno zavezo v lastni hiši
M M Corso Giuseppe Verdi št. 32, I. nadstropje M M

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje od 1. jan. 1908 dalje po 5%. Daje posojila na menice po 6½% in na vknjižbo po 5½%. Dalje daje posojila na 5-letno mesečno odplačevanje ki znaša od vsacih 100 K 2 na mesec

Stanje hran. vlog dne 31. dec. 1907 K 1,816.352.73

Promet dne 31. decembre 1907 . . . K 5,457.131.53

Naznanilo.

Odvetniška pisarna

dr. Frančiška Pavletič-a,

odvetnika v Gorici,

Josipa Verdi-ja tekališče štev. 32
(hiša Centralne posojilnice)

naznanja, da je uvedla nepretrgano poslovanje od 8. ure dopoldne do 3. ure pop.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Oljkino olje po 96 v. liter	
naravno oljkino K 1-04	Marsiglia . . . K 1-28
istrsko . . . 1-12	Bombay . . . 1-20
Corfu . . . 1-20	Bari . . . 1-40
Puglie . . . 1-28	Lucca . . . 1-60
Jesih vinski	najfinejše . . . 2-—
	Milo in luči.

Priporočam č. duhovščini in cerkvenim oskrbnikom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 20 in via Seminario 10.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gosposka ulica št. 25

priporočam častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč ob ¼, kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Johann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporočam stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriksanske blagajne, da je kupil pri-naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

V zalogi ima: modro galico, žveplo, razna umetna gnojila, gumijeve vezi, belo in živinsko sol, otrobi debele in drobne, turšico, moko, klajno apno in drugo.

Člani pridruženih zadrug se pri prevzemanju blaga morajo izkazati s člansko knjižico zadruge in posojilnice; h kateri pripadajo.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, bivši „Hotel Central“.

Svoji k svojim!

ŠTEFAN NOSIČ

naslednik Antona Pucelja

uljudno naznanja slav. občinstvu, da je prevzel od g. Pucelja znano

edino slovensko brivnico
v Gorici, na Travniku.

Zagotavlja postrežbo v popolno zadovoljnost, se priporoča za obilen obisk. Sprejema vsa v to stroko spadajoča dela kakor: maskiranje, vlasulje, brade itd. Kupuje zmedene lase po najvišji ceni.

Svoji k svojim!

Podpisani priporočam veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo izvrstno

delavnico.

Izvršujem točno in pošteno po naročilu vsem gg. odjemalcem po najnovejših vzorcih. Pričakujem obilnega naročila in bilježim

z odličnim spoštovanjem

Ivan Šuligoj,

krojaški izvedenec

ulica sv. Antona 12, GORICA.

Otvoritev

novе mesnice

v Gorici

ulica SV. IVANA št. 3.

Slavnemu občinstvu in posebno goriškim gg. gostilničarjem ter p. n. zavodom naznanjam, da sem otvoril s 1. septembrom t. l. lastno mesnico v Gorici v sredi mesta

ulica Sv. Ivana št. 3.

Zagotavljam točno in dobro postrežbo ter se priporočam za obilen obisk udani

Adolf Urbančič
mesar.

Namizna jabolka

v kakovostih po kron 10, 12, 14 za 100 kilov s kolodvora Litija razpošilja v vsaki množini po povzetju

J. Razboršek,

v ŠMARTNEM pri LITIJU
(Krajsko).

Korbica 5 kilo franko K 2
po povzetju.